

**UCHWAŁA NR XLI/836/17
RADY MIASTA BYDGOSZCZY**

z dnia 29 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy na lata 2015-2017” za rok 2016

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 oraz art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, poz. 1579 i poz. 1948) w związku z art. 180 pkt 1 oraz art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1198; Dz. U. z 2016 r. poz. 575, poz. 1583 i poz. 1860)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy na lata 2015-2017” za rok 2016 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

dr Zbigniew Sobociński

Załącznik do Uchwały Nr XLI/836/17
RADY MIASTA BYDGOSZCZY
z dnia 29 marca 2017 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
MIASTA BYDGOSZCZY
ZA ROK 2016

BYDGOSZCZ 2017

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I. ORGANIZACJA SYSTEMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE NA TERENIE MIASTA BYDGOSZCZY

II. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

III. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

IV. REZULTATY ZAŁOŻONYCH CELÓW W PROGRAMIE ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W ROKU 2016

CEL I – ROZWÓJ I WSPARCIE RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

CEL II – DOSKONALENIE INSTYTUCJONALNEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

CEL III – WSPARCIE WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ W PROCESIE USAMODZIELNIENIA

PODSUMOWANIE

WSTĘP

W preambule Konwencji o Prawach Dziecka zaznaczono, iż dziecko do pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Rodzina jest niewątpliwie naturalnym i podstawowym środowiskiem wychowania i funkcjonowania dziecka, jest wartością bezcenną.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodziny, których funkcjonowanie jest zaburzone często wymagają pomocy z zewnątrz, ponieważ same nie są w stanie rozwiązać problemów, które kumulując się i piętrząc, pogłębiają ich niewydolność. Dlatego umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W ustawie wprowadzono pojęcie pieczy zastępczej i wskazano formy, w jakich piecza jest realizowana. Ideą pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w rodzinach pochodzenia.

Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Miasta Bydgoszczy zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy został wyznaczony Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Poszczególne zadania realizowane są przez Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W myśl zapisu art. 180 pkt 1 wyż. cyt. ustawy opracowany został 3-letni Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017, który został uchwalony Uchwałą NR XI/136/15 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29.04.2015r. Program jest kontynuacją kierunków działań zawartych w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy na lata 2012-2014. Wyznacza on kierunki rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Bydgoszczy, służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań oraz ustaleniu zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

I. ORGANIZACJA SYSTEMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE NA TERENIE MIASTA BYDGOSZCZY

Schemat 1. System pomocy dziecku i rodzinie.

Źródło: Opracowanie własne

II. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w dalszym ciągu stanowi priorytet w realizacji opracowanego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej. Na terenie Miasta Bydgoszczy funkcjonują spokrewnione i niezawodowe rodziny zastępcze oraz zawodowe rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka zatrudniane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Jednym z zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rodziny zastępcze stanowią zatem podstawową i optymalną formę pomocy dzieciom, które z powodu kryzysu w rodzinie naturalnej nie mogą pozostawać pod opieką rodziców biologicznych.

Do zadań opiekunów zastępczych należy m. in. kompensowanie opóźnień rozwojowych dzieci, nawiązywanie prawidłowej relacji, współpraca z rodziną biologiczną dziecka pod kątem ewentualnego powrotu dziecka do domu, praca zespołowa dla stabilizacji życiowej dziecka, wspieranie rozwoju dziecka.

W tabeli zamieszczonej poniżej przedstawiona została liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Bydgoszczy.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych wg stanu na koniec roku 2016.

Typ rodziny	2016 (stan na 31.12.2016)
Spokrewnione	250
Niezawodowe	79
Zawodowe rodziny zastępcze	16
Rodzinne domy dziecka	5
Razem	350

Źródło: Opracowanie własne

Poniższe zestawienie obrazuje liczbę dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w okresie sprawozdawczym.

Tabela 2. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wg stanu na koniec roku 2016.

Typ rodziny	2016 (stan na 31.12.2016)
Spokrewnione	301
Niezawodowe	100
Zawodowe rodziny zastępcze, w tym: specjalistyczne i pogotowia rodzinnego	39
Rodzinne domy dziecka	33
Razem	473

Źródło: Opracowanie własne

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje także z innymi powiatami, na terenie których zostały utworzone rodziny zastępcze dla dzieci pochodzących z terenu Miasta Bydgoszczy. W przypadku braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (szczególnie dla dzieci z niepełnosprawnością) Organizator podejmuje także starania w kierunku pozyskania miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci pochodzących z terenu miasta Bydgoszczy przebywających w rodzinach zastępczych poza Miastem Bydgoszcz.

Tabela 3. Liczba dzieci pochodzących z terenu Miasta Bydgoszczy przebywających w pieczy rodzinnej na terenie innych powiatów.

Rok	Liczba dzieci (stan na 31.12.2016)
2014	72
2015	78
2016	69

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzina zastępcza jest wspierana przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin. Wsparciem koordynatora objęta jest każda rodzina zastępcza powstała po 01.01.2012 r.

Poniżej przedstawiono rozwój formy wsparcia dla rodzin zastępczych jaką jest opieka koordynatora. W latach 2012-2016 zatrudnionych zostało 11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

- w roku 2012 zatrudniono 7 koordynatorów,
- w roku 2014 zatrudniono 1 koordynatora,
- w roku 2015 zatrudniono 1 koordynatora,
- w roku 2016 zatrudniono 2 koordynatorów.

Według stanu na koniec roku 2016 otoczono wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej 136 rodzin zastępczych oraz 5 rodzinnych domów dziecka. Pozostałe rodziny zastępcze (te z dłuższym stażem lub takie, które nie wniosowały o przydzielenie koordynatora) znajdowały się pod opieką pracowników Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którzy wykonują zadania koordynatora wynikające z ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Szczegółowy wykaz rodzin zastępczych wg typów rodzin oraz liczbę dzieci w nich przebywających, które objęte były opieką koordynatora obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora oraz liczba dzieci przebywająca w tych rodzinach w roku 2016.

Typy rodzin	2016 (stan na 31.12.2016)
Rodziny zastępcze spokrewnione	93
Rodziny zastępcze niezawodowe	27
Rodziny zastępcze zawodowe	16
Rodzinne domy dziecka	5
Rodzinna piecza zastępcza - ogółem	141
Liczba dzieci w rodzinach	227

Źródło: Opracowanie własne

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielają rodzinom zastępczym wsparcia, starają się budować z nimi relacje na zasadzie partnerstwa oraz podejmować wspólne działania mające na celu rozwiązywanie bieżących trudności wynikających ze sprawowania pieczy zastępczej. Wykonują oni następujące zadania:

- przygotowują we współpracy z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny plany pomocy dziecku. Plan jest podstawowym narzędziem do pracy z dzieckiem i rodziną. W planie określa się cel pracy: powrót dziecka do rodziny biologicznej, dążenie do przysposobienia dziecka, piecza zastępcza długoterminowa; przygotowanie do usamodzielnienia;
- zgłaszają do Ośrodka Adopcyjnego informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- uczestniczą w zespołach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (w trakcie posiedzeń przedstawiana jest sytuacja prawna, rodzinna, szkolna i zdrowotna oraz możliwość ewentualnego powrotu do środowiska rodzinnego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej);
- zapewniają rodzinom zastępczym dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci:
- spotkania z psychologiem i pedagogiem Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- kontakt z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi i innymi instytucjami pracującymi na rzecz dzieci;
- współpracują ze szkołami, do których uczęszczają dzieci z rodzin zastępczych (kontakt z wychowawcą, psychologiem i pedagogiem);

- współpracują z Sądem w celu monitorowania sytuacji prawnej dziecka;
- udzielają wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, przygotowują wspólnie z nimi Indywidualny Program Usamodzielnienia.

Koordinator odwiedza rodzinę średnio raz w miesiącu, w razie konieczności częściej. Koordynatorzy i specjaliści pracy z rodziną wspierający rodziny zastępcze mieli zapewnione szkolenia w celu podnoszenia własnych kompetencji oraz zapobiegania wypaleniu zawodowemu (m.in. spotkania superwizyjne, szkolenia o różnej tematyce podnoszące kompetencje pracowników).

III. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Jednym z założeń programu na lata 2015-2017 jest doprowadzenie do istotnego ograniczenia umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Docelowo piecza instytucjonalna ma być skierowana na dzieci starsze tj. powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki, które mają problemy w przystosowaniu się do życia rodzinnego.

Od 1 stycznia 2016 roku w placówce opiekuńczo-wychowawczej nie mogą być umieszczane dzieci poniżej 10 roku życia.

Wyjątek od tej zasady stanowi umieszczenie dzieci poniżej 10 roku życia z uwagi na stan zdrowia dziecka, gdy nie będzie możliwe znalezienie rodziny zastępczej mogącej zapewnić odpowiedni poziom usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych do 31.12.2019r. mogą przebywać dzieci powyżej 7 roku życia, a od 01.01.2020 r. będą mogły przebywać tylko dzieci powyżej 10 roku życia.

Kolejnym działaniem jest zmniejszanie liczby dzieci przebywających w jednej placówce (budynku, mieszkaniu). Limit miejsc w poszczególnych placówkach od roku 2021 nie będzie mógł przekroczyć 14 miejsc. Obecnie dopuszczalne jest umieszczenie do 30 dzieci.

Na terenie miasta Bydgoszczy instytucjonalna forma pieczy zastępczej zapewniona jest w następujących placówkach opiekuńczo-wychowawczych:

- Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Traugutta 5 - łączny limit miejsc 162 w tym 50 miejsc interwencyjnych
- Rodzinny Dom Dziecka ul. Charzykowska 18a – 8 miejsc.

Ponadto instytucjonalna piecza zastępcza dla dzieci pochodzących z terenu miasta Bydgoszczy jest zapewniona w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Na koniec 2016 roku w placówkach tych przebywało 32 bydgoskich dzieci.

Poniższa tabela obrazuje ilość dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie miasta Bydgoszczy.

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej na terenie miasta Bydgoszczy wg stanu na koniec danego roku.

Rok	Placówka opiekuńczo wychowawcza			Razem	Statutowa liczba miejsc
	typu socjalizacyjnego	typu interwencyjnego	typu rodzinnego		
2012	84	56	13	168	145
2013	81	61	12	154	142
2014	108	47	8	163	151
2015	106	40	8	154	156
2016	107	40	8	155	170

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe dane pokazują iż w latach 2012-2014 w placówkach przebywało więcej dzieci niż statutowa liczba miejsc. Natomiast na koniec roku 2015 w placówkach były dwa wolne miejsca, a na koniec 2016 roku 15 wolnych miejsc. Podkreślić należy, iż BZPOW w 2 placówkach, do końca 2020 roku obowiązany jest zmniejszyć limit miejsc z obecnie ustalonego na 30 miejsc w każdej, na 14 miejsc.

Większość dzieci przebywających w placówkach na terenie miasta Bydgoszczy to dzieci w przedziale wiekowym od 7-17 lat. Dzieci poniżej 7 roku życia stanowią około 10% ogólnej liczby dzieci –

w porównaniu z rokiem 2015 odsetek ten zmniejszył się o 8%. Najmniej liczną grupę stanowią pełnoletni wychowankowie, jest ich w placówce około 12%.

Tabela 6. Dzieci pochodzące z terenu miasta Bydgoszczy przebywające w pieczy instytucjonalnej na terenie innych powiatów.

Rok	Liczba dzieci
2012	61
2013	61
2014	64
2015	59
2016	32

Źródło: Opracowanie własne

Liczba dzieci w placówkach na terenie innych powiatów zmniejszyła się porównaniu z rokiem 2015 o 27 dzieci.

Tabela 7. Dzieci oczekujące na umieszczenie w pieczy zastępczej zgodnie z wydanym Postanowieniem Sądu.

Rok	Liczba dzieci
2012	21
2013	11
2014	22
2015	6
2016	4

Źródło: Opracowanie własne

Dane ujęte w powyższej tabeli pokazują, iż w 2015 i 2016 roku wyraźnie spadła liczba dzieci oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej.

IV. REZULTATY ZAŁOŻONYCH CELÓW W PROGRAMIE ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W ROKU 2016

Tabela 8. Rezultaty podjętych działań na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i wsparcia osób sprawujących różne formy pieczy zastępczej.

CEL I – ROZWÓJ I WSPARCIE RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ			
LP	DZIAŁANIE	DOCELOWY WSKAŹNIK OCENY EFEKTYWNOŚCI PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	REZULTAT PODJĘTYCH DZIAŁAŃ
1. ROZWÓJ RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ			
a.	Promocja rodzinnej pieczy zastępczej	ü2 imprezy rocznie	üPromowanie idei rodzicielstwa zastępczego (festyn rodzinny, telewizja, strona internetowa)
b.	Tworzenie zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej	üminimum 2 umowy rocznie na zawodową rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka	ü2 umowy üprzekwalifikowanie zawodowej rodziny zastępczej w rodzinny dom dziecka
2. WSPARCIE OSÓB SPRAWUJĄCYCH RÓŻNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ			
a.	Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności i kwalifikacje rodzin zastępczych, w tym podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	üco najmniej 3 szkolenia (w tym warsztaty) rocznie üliczba osób uczestniczących w szkoleniu - minimum 30 osób rocznie	ü10 szkoleń (w tym 5 warsztatów) üliczba osób uczestniczących: 114
b.	Organizowanie warsztatów dla	üminimum 2 warsztaty	ü5 warsztatów

	dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	w roku üminimum 10 dzieci uczestniczących w warsztacie	üłączna liczba dzieci uczestniczących: 61 (w 4 z 5 warsztatów uczestniczyło powyżej 10 dzieci)
c.	Organizowanie grup wsparcia	üjedna grupa w roku	ü1 grupa üliczba osób uczestniczących: 11
d.	Organizowanie systemu wsparcia w formie rodzin pomocowych	üminimum 5 rodzin zastępczych w roku objętych wsparciem rodziny pomocowej	ü10 rodzin zastępczych ü3 rodzinne domy dziecka
e.	Organizowanie wsparcia w formie wolontariatu przy odrabianiu lekcji	üminimum 4 rodziny objęte wolontariatem rocznie	üzaplanowane działanie nie zostało zrealizowane
f.	Zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej	üminimum 100 porad udzielonych rodzinom zastępczym w ciągu roku	ü208 porad (dodatkowo wydano 149 opinii psychologicznych i pedagogicznych oraz 59 diagnoz psychofizycznych)
g.	Integracja rodzin zastępczych	üminimum 2 inicjatywy na rok	ü11 inicjatyw

Źródło: Opracowanie własne

Ad. 1. ROZWÓJ RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

a. Promocja rodzinnej pieczy zastępczej.

Promocja rodzinnej pieczy zastępczej zrealizowana została w następujących formach:

- Festyn Rodzinny „Bądźmy Razem” w Myślicinku- pracownicy Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej aktywnie promowali rodzicielstwo zastępcze poprzez roznoszenie ulotek, podejmowanie rozmów z potencjalnymi kandydatami oraz udzielanie informacji na temat rodzicielstwa zastępczego oraz pracy Działu.
- Strona internetowa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy- aktualizowanie informacji na temat rodzicielstwa zastępczego.
- Projekt nowej ulotki Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którą wydrukowano dzięki współpracy z drukarnią BENIAMIN.
- Film, ukazujący funkcjonowanie zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej oraz wskazujący motywację opiekunów zastępczych do pełnienia powierzonej roli, który zaprezentowano podczas sesji wyjazdowej Radnych Rady Miasta Bydgoszczy w jednym z Rodzinnych Domów Dziecka.
- Poranny program telewizyjny TVP 3 Bydgoszcz - promowanie idei rodzinnej pieczy zastępczej z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego poprzez uczestnictwo Zastępcy Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy ds. Pieczy Zastępczej, Pomocy Rodzinie i Osobom Niepełnosprawnym i jednego z prowadzących Rodzinny Dom Dziecka w w/w programie.

b. Tworzenie Zawodowych Rodzin Zastępczych i Rodzinnych Domów Dziecka.

Celem nadrzędnym dla rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 roku była kontynuacja pozyskiwania i odpowiedniego przygotowania kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej.

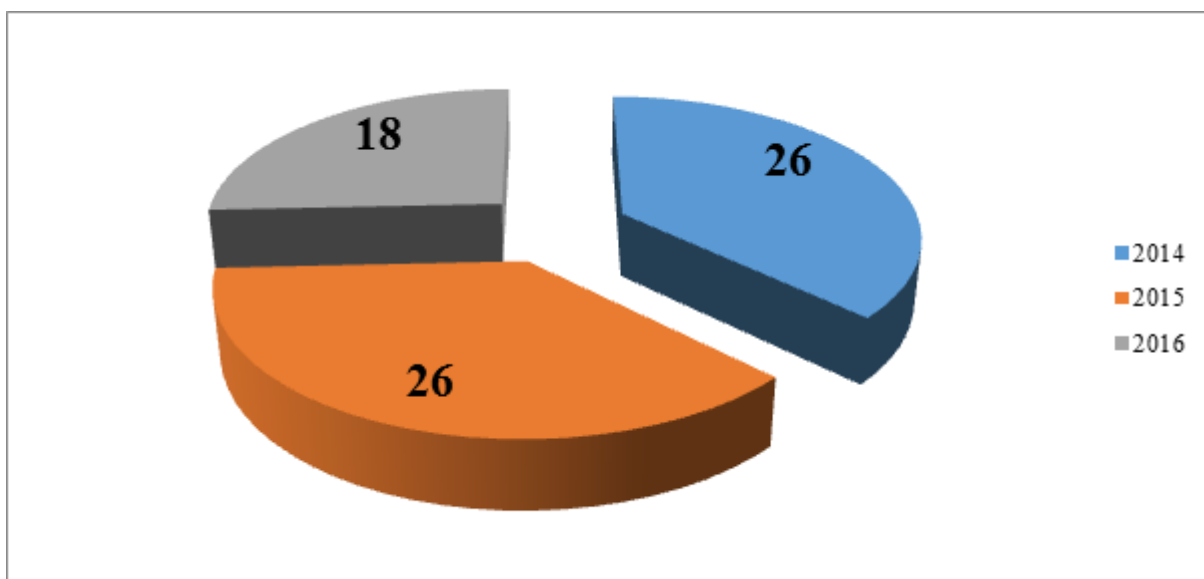
Od 2013 roku Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej posiada własną bazę trenerską, co pozwala na rzetelne przygotowanie kandydatów do pełnienia w/w roli.

Szkolenia nadal prowadzone są na podstawie programu „Szansa w rodzinie” zatwierdzonego Decyzją MPiPS Nr 8/2012/RZ z dnia 03.04.2012 roku. Do ukończenia w/w szkolenia zobowiązani są

kandydaci do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej.

W związku z powyższym, w roku 2016 przeszkolono łącznie 18 kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Wykres 1. Liczba przeszkolonych osób do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka w latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne

W roku **2016** zawarto **2** umowy o pełnienie funkcji:

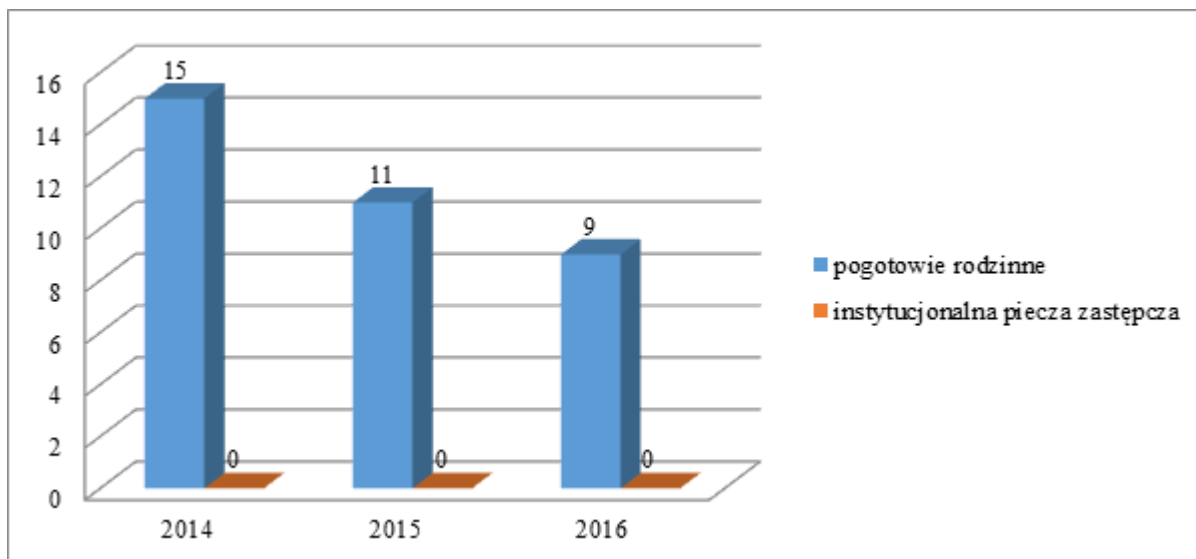
- zawodowej rodziny zastępczej, która zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sprawuje opiekę długoterminową nad dziećmi;
- dodatkowo, przekwalifikowano zawodową rodzinę zastępczą w rodzinny dom dziecka, co umożliwiło przekazanie pod opiekę prowadzącym większej liczby dzieci.

Rozwój zawodowych form pieczy zastępczej w latach **2014-2016**:

- w roku **2014** utworzono 2 pogotowia rodzinne (6 miejsc), 1 rodzinny dom dziecka (8 miejsc), 1 zawodową rodzinę zastępczą (2 miejsca);
- w roku **2015** utworzono 2 pogotowia rodzinne (6 miejsc), 1 zawodową rodzinę zastępczą (2 miejsca);
- w roku **2016** utworzono 2 zawodowe rodziny zastępcze (6 miejsc), dodatkowo przekształcono 1 zawodową rodzinę zastępczą w rodzinny dom dziecka (8 miejsc).

Realizując zadania uwzględnione w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zapewnia możliwość umieszczania dzieci, w szczególności do 10 r. ż. w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Na terenie miasta Bydgoszczy w okresie sprawozdawczym funkcjonowało 9 zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, co dało możliwość każdorazowego umieszczenia noworodka pozostawionego bezpośrednio po porodzie w szpitalu w rodzinnej formie pieczy zastępczej. W 2016 roku żaden noworodek nie został umieszczony w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

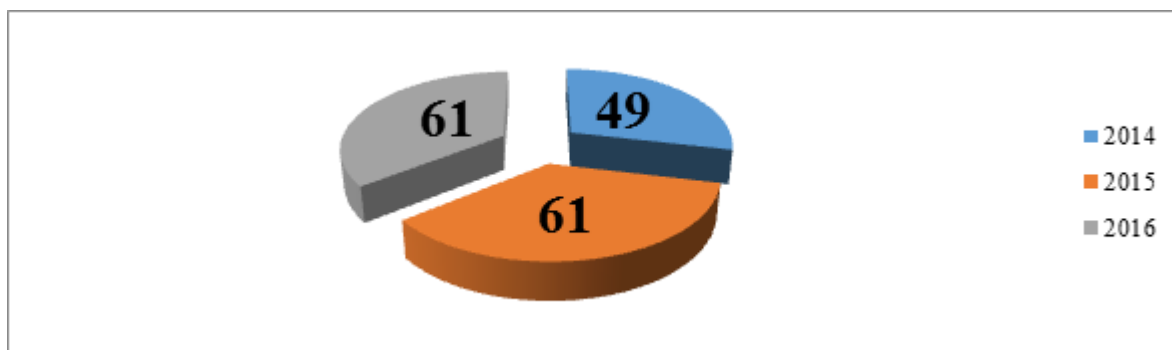
Wykres 2. Liczba umieszczeń noworodków w pogotowiach rodzinnych i placówce opiekuńczo wychowawczej w poszczególnych latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne

W okresie sprawozdawczym w pogotowiach rodzinnych przebywało łącznie **61 dzieci**, w tym umieszczonych zostało 38 dzieci. W przypadku interwencyjnego umieszczenia małych dzieci w pieczy instytucjonalnej Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej podjął działania w kierunku przeniesienia ich do zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (dotyczyło to 13 dzieci).

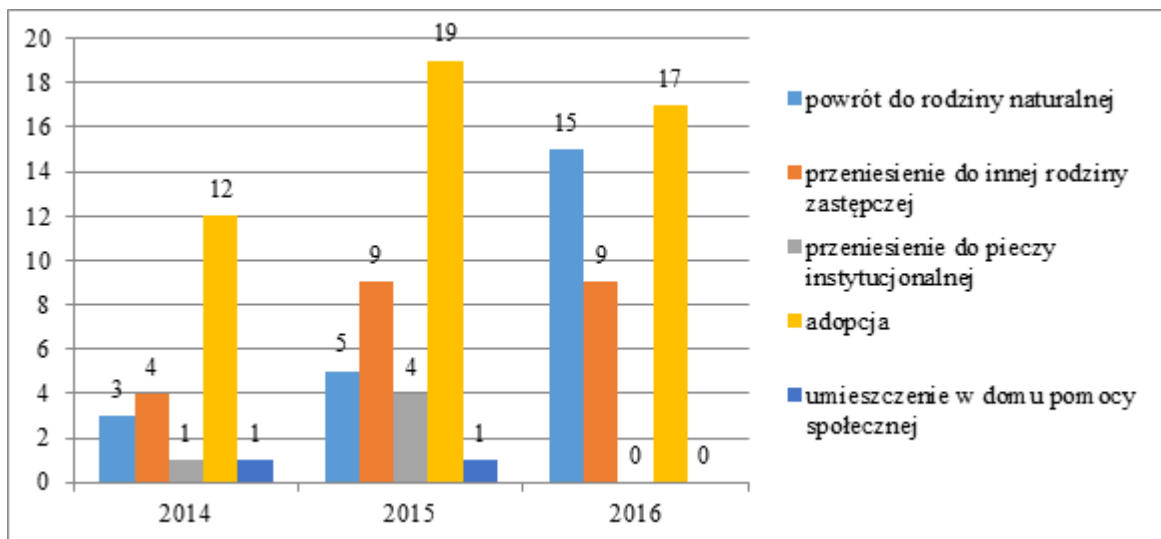
Wykres 3. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne

Bardzo ważnym zadaniem Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest współpraca z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka do rodziny. W przypadku braku możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej podejmowane są działania w kierunku przysposobienia dziecka. W sytuacji, gdy jest to niemożliwe system pieczy zastępczej zapewnia dzieciom opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Wykres 4. Liczba dzieci opuszczających rodziny zastępcze pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższego wykresu wynika, że w latach 2014-2016 łącznie 100 dzieci opuściło zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, w tym w 2016 roku 41 dzieci.

Zauważyć można znaczący wzrost powrotu dzieci do rodziny naturalnej. Ilość adopcji w minionym roku utrzymywała się na podobnym poziomie jak w latach poprzednich.

Na uwagę zasługuje fakt, iż z zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego żadne dziecko nie trafiło do instytucjonalnej pieczy zastępczej lub domu pomocy społecznej. Potwierdza się założenie, iż w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka zapewnia się długoterminową rodzinną pieczę zastępczą.

Ad. 2. WSPARCIE OSÓB SPRAWUJĄCYCH RÓŻNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

a. Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności i kwalifikacje rodzin zastępczych, w tym podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 w powyższym zakresie został osiągnięty.

Szkolenia:

- Szkolenie psychoedukacyjne „Znajomość zasad właściwego zachowania wobec osoby niepełnosprawnej”, ilość osób zaproszonych: 12, ilość przybyłych: 8. Na szkoleniu podejmowano tematykę dotyczącą niepełnosprawności i zdrowia, omawiano także podstawowe zasady nawiązania i utrzymania relacji z osobą niepełnosprawną. Szkolenie zostało przeprowadzone przez pedagoga Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Szkolenie psychoedukacyjne „Wybrane zagadnienia z zaburzeń psychicznych dzieci (zaburzenia odżywiania, ADHD, depresja, fobie)”, ilość osób zaproszonych: 27, ilość osób przybyłych: 8. Na spotkaniu omówiono problematykę zaburzeń psychicznych występujących u dzieci i młodzieży, a także wskazano na metody leczenia w postaci m.in. terapii psychologicznej. Szkolenie prowadził psycholog Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Szkolenie psychoedukacyjne dla opiekunów zastępczych (w trakcie warsztatu dla dzieci: „Terapeutyczna moc zabawy - warsztaty dla dzieci i dorosłych”), ilość osób dorosłych zaproszonych: 18, ilość przybyłych: 7. Celem spotkania była dyskusja dotycząca spędzania czasu wolnego opiekunów z dziećmi. Zajęcia dla dorosłych prowadził pedagog Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Szkolenie psychoedukacyjne „Dziecko niepełnosprawne – relacje z rodzeństwem”, ilość osób deklarujących udział w szkoleniu: 3, ilość przybyłych: 0. Szkolenie miało na celu zapoznanie słuchaczy z podstawowymi pojęciami: niepełnosprawność, orzecznictwo, system wsparcia, przyczyny powstania niepełnosprawności, farmakoterapia. Szkolenie przygotował pedagog Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Szkolenie nie odbyło się z uwagi na brak zainteresowania opiekunów zastępczych proponowaną tematyką.

- Szkolenie z zakresu Ustawy o ochronie danych osobowych zrealizowane w związku ze sprawowaniem pieczy zastępczej nad dziećmi przez Zawodowe Rodziny Zastępcze, prowadzących Rodzinne Domy Dziecka oraz Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu Rodzinnego. Ilość zaproszonych rodzin: 22, ilość przybyłych osób: 24. Szkolenie miało na celu podniesienie świadomości dotyczącej ochrony wizerunku dzieci, m.in. poprzez upublicznianie zdjęć w Internecie. Zajęcia prowadził Administrator Bezpieczeństwa Informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Szkolenie psychoedukacyjne „Dziecko z Zespołem Zaburzeń Więzi – RAD”, ilość zaproszonych rodzin: 21, ilość przybyłych osób: 17. Uczestnicy mieli możliwość zdobycia i pogłębienia wiedzy z zakresu budowania więzi i zachowań przywiązaniowych, poznali również profil trudności dziecka, w którego historię wpisane jest porzucenie, strata, poważne zaniedbanie, nadużycie ze strony dorosłych oraz zerwana więź. Zajęcia prowadził specjalista pracy z rodziną Działu Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej.

Warsztaty:

- Warsztaty wychowawcze „Szczęśliwi rodzice – szczęśliwe dzieci – warsztaty wychowawcze dla rodzin zastępczych”, ilość osób zaproszonych: 15, ilość przybyłych osób: 7. Celem warsztatu było podwyższenie kompetencji wychowawczych oraz wiedzy nt. wychowania. Omówiono właściwe postawy rodzicielskie i przeprowadzono ćwiczenia warsztatowe. Szkolenie przeprowadzone zostało przez psychologa Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Warsztat dla kobiet sprawujących pieczę zastępczą „Jak dać z siebie 100 % i nie zwariować?”. Ilość osób zaproszonych: 23, ilość osób uczestniczących: 6. Udział w warsztacie miał na celu nabycie umiejętności efektywnego zarządzania czasem własnym, dbania o higienę psychiczną oraz umiejętności relaksacji i skutecznego odpoczynku. Spotkanie zrealizowane było przez psychologa Działu Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej.
- Warsztat wspierający bezpośrednich opiekunów dzieci w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, „Aktywne poniedziałki”. Łączna ilość osób uczestniczących w spotkaniach: 12. Spotkania odbywały się średnio raz w miesiącu, z uwagi na ich otwarty charakter cechowały się różną frekwencją. Warsztat obejmował cykl spotkań o tematyce z obszaru emocji dziecka, poczucia własnej wartości u dzieci, świadomego rodzicielstwa, zachowań niepożądanych występujących u dzieci, umiejętności wzmacniania i doceniania dzieci, szacunku do dzieci oraz wyznaczania granic z jednoczesnym okazywaniem uczuć. Spotkania prowadzone były przez pedagoga Działu Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej.
- Warsztaty kształtujące umiejętności radzenia sobie z trudnymi zachowaniami dzieci, obejmujące cykl sześciu spotkań. Ilość rodzin zaproszonych do udziału w zajęciach: 22, ilość osób uczestniczących: 17. Celem warsztatów było podniesienie kompetencji wychowawczych osób pełniących funkcję Zawodowych Rodzin Zastępczych oraz prowadzących Rodzinne Domy Dziecka. Opiekunowie zastępczy otrzymali również propozycję udziału w zajęciach na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2, adresowanych do rodziców i opiekunów dzieci z ADHD w ramach warsztatów dla „Dobrych Rodziców - edycja XVIII”. Warsztaty zrealizowane zostały przez psychologów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 w Bydgoszczy.
- Warsztat dla opiekunów zastępczych dotyczący metod wychowawczych i komunikacji interpersonalnej. Ilość zaproszonych osób: 12, ilość osób, które wzięły udział w zajęciach: 8. Zajęcia prowadził specjalista z wieloletnim doświadczeniem w pracy w Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej.

Projekt „Rodzina w Centrum”:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy przystąpił do Projektu „Rodzina w Centrum” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

W okresie sprawozdawczym wskazano obszary do pracy i tematykę oferty szkoleniowej odpowiadającą tym samym na potrzeby zgłaszane przez rodziny zastępcze. W drugiej połowie 2016 roku dokonano spośród rodzin zastępczych kwalifikacji uczestników w proponowanej ofercie szkoleń, warsztatów, superwizji, a także grupowych i indywidualnych form wsparcia.

b. Organizowanie warsztatów dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 został osiągnięty:

- Warsztat dla dzieci powyżej 10 r. ż. „Uzależnienia – problem dorosłości?”. Ilość dzieci zaproszonych: 25, ilość przybyłych: 5. Szkolenie miało służyć podwyższeniu wiedzy dot. uzależnienia, kształtowaniu właściwej postawy, modelowaniu prawidłowych zachowań, rozpoznawaniu własnych i cudzych emocji. Z uwagi na brak zainteresowania proponowaną tematyką zrealizowano jedno z dwóch planowanych spotkań. Zajęcia zostały przeprowadzone przez psychologa Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Warsztat dla dzieci „Terapeutyczna moc zabawy”. Ilość dzieci zaproszonych: 24, ilość przybyłych: 10. Zajęcia miały służyć poznaniu siebie, swoich cech i zainteresowań, nauczyć akceptowania siebie i innych, rozwijać umiejętność zabawy. Zajęcia zostały przeprowadzone przez psychologów Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Warsztat dla dzieci „Elementy arteterapii: zajęcia plastyczne dla dzieci od 7 do 10 r.ż.”. Ilość dzieci zaproszonych: 42, ilość przybyłych: 15. Celem warsztatów było stworzenie warunków do pobudzania i rozwijania kreatywności dziecka, kształtowanie i doskonalenie zdolności manualnych, rozwijanie wyobraźni i poczucia estetyki, rozwijanie umiejętności współpracy w grupie poprzez udział w zajęciach o charakterze plastycznym. Zajęcia zostały przeprowadzone przez koordynatorów Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej w ramach dwóch spotkań.
- Warsztat plastyczny dla dzieci „Chodźcie tutaj na chwileczkę, by przystroić choineczkę!”. Ilość dzieci zaproszonych: 21, ilość przybyłych: 17. Zajęcia zrealizowane zostały w celu tworzenia warunków do odkrywania i rozwijania zainteresowań i pasji, doskonalenia zdolności manualnych dzieci. Warsztat przeprowadzony został przez koordynatorów Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Warsztat dla dzieci i młodzieży „Odpowiedzialność prawna nieletnich”. Ilość dzieci zaproszonych: 27, ilość przybyłych: 14. Zajęcia zrealizowane zostały w celu nabycia wiedzy z zakresu obowiązującego prawa i podniesienia świadomości u dzieci i młodzieży dotyczącej odpowiedzialności karnej osób nieletnich. Warsztat przeprowadził funkcjonariusz Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

c. Organizowanie grup wsparcia.

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 w zakresie organizowania grup wsparcia został osiągnięty.

Od 4 lat w Dziale Rodzinnej Pieczy Zastępczej działa grupa wsparcia prowadzona przez pedagoga. Celem istnienia grupy jest długofalowe wspieranie osób sprawujących pieczę zastępczą oraz integracja opiekunów zastępczych i wymiana doświadczeń. W 2016 roku w grupie wsparcia uczestniczyły rodziny zastępcze spokrewnione. W minionym roku w ramach grupy wsparcia odbyło się 6 spotkań, w których uczestniczyło 11 osób.

d. Organizowanie systemu wsparcia w formie rodzin pomocowych.

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 w zakresie organizowania systemu wsparcia w formie rodzin pomocowych został osiągnięty.

Z tej formy pomocy w 2016 roku skorzystało **8 Zawodowych Rodzin Zastępczych, 3 Rodzinne Domy Dziecka, 1 Niezawodowa Rodzina Zastępcza i 1 Spokrewniona Rodzina Zastępcza.**

W rodzinach pomocowych w 2016 roku łącznie umieszczono **40 dzieci**, z czego umieszczenie 3 wynikało z nieprzewidzianych trudności w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej i zdarzeń losowych, natomiast **37** zostało powierzonych pod opiekę rodzin pomocowych z uwagi na urlopy wypoczynkowe opiekunów.

Tabela 9. Wsparcie rodzin w formie rodzin pomocowych w latach 2015-2016.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w formie rodzin pomocowych	2015	2016
Zawodowe rodziny zastępcze	7	8
Rodzinne domy dziecka	3	3
Niezawodowa rodzina zastępcza	0	1
Spokrewniona rodzina zastępcza	0	1

Źródło: Opracowanie własne

Potrzeba zapewnienia opieki dzieciom w formie rodziny pomocowej została zrealizowana dzięki zaangażowaniu funkcjonujących już rodzinnych form pieczy zastępczej oraz przeszkolonych w poprzednich latach osób chętnych do pełnienia w/w funkcji. Plan urlopów na dany rok opracowywany jest w ten sposób, aby każda rodzina mogła skorzystać z odpoczynku, a Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej mógł zapewnić czasową opiekę nad dziećmi.

Poziom zintegrowania osób prowadzących zawodowe formy pieczy zastępczej umożliwia podejmowanie się roli rodziny pomocowej na zasadzie wzajemnego wsparcia. Na uwagę zasługuje fakt, iż Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej stwarza warunki do tego, aby członkowie rodzin opiekunów zastępczych (pełnoletnie dzieci biologiczne, rodzice, przyjaciele rodzin) ukończyli szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin pomocowych. Powyższa forma pozwala podtrzymać poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji u dzieci.

e. Organizowanie wsparcia w formie wolontariatu przy odrabianiu lekcji.

Zakładany wskaźnik nie został osiągnięty, z uwagi na brak wolontariuszy gotowych podjąć się wsparcia dzieci przy odrabianiu lekcji. Należy podkreślić, iż już na poziomie przeprowadzonej analizy SWOT czynnik ten był zdiagnozowany jako słaba strona.

Wobec powyższego, w ramach przystąpienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy do Projektu „Rodzina w Centrum” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko -Pomorskiego na lata 2014-2020, zakłada się realizację działań w kierunku zapewnienia rodzinom zastępczym tej formy wsparcia.

f. Zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 w powyższym zakresie został osiągnięty. W roku 2016 udzielono łącznie **267** porad przez psychologów i pedagoga zatrudnionych w Dziale Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Dodatkowo specjaliści rodzinnej pieczy zastępczej wydali łącznie **149** opinii. Zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej prowadzone było w następujących formach:

- przeprowadzono 116 jednorazowych psychologicznych konsultacji indywidualnych. Podczas tych spotkań rozwiązywane były bieżące problemy zgłaszane przez klientów (rodziny zastępcze, rodziny biologiczne, dzieci z rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze). W ramach tego typu konsultacji przeprowadzano psychoedukację, poradnictwo psychologiczne, rozmowy wspierające – motywujące. W trakcie spotkań udzielano konsultacji kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- odbywały się także cykliczne spotkania z dziećmi lub dorosłymi o charakterze wspierającym prowadzone przez psychologa lub pedagoga zatrudnionego w Dziale Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Z tej formy pomocy skorzystało 9 osób.

Spotkania te miały charakter poradnictwa, psychoedukacji, rozmów wspierających. Były one formą regularnego wsparcia psychologicznego lub pedagogicznego;

- specjaliści Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej współpracują z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. Jednym z elementów współpracy są wspólne wizyty w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W roku 2016 specjaliści udzielali wsparcia w miejscu zamieszkania klientów **83** razy, w ramach planowanego udzielenia wsparcia psychologicznego rodzinom, jak również w sytuacjach nagłych, wymagających podjęcia interwencyjnych działań naprawczych w środowisku.
- jednym z zadań psychologa Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. W 2016 roku wykonano: **59** diagnoz psychofizycznych, z czego **29** w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 8 w rodzinach zastępczych niezawodowych i 22 w rodzinach zastępczych zawodowych;
- Kolejnym zadaniem specjalistów rodzinnej pieczy zastępczej jest sporządzanie opinii psychologicznych i pedagogicznych. Łącznie w ciągu 2016 roku sporządzono **149** opinii psychologicznych i pedagogicznych, w tym:
 - **96** opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, uaktualnianych co 2 lata,
 - **25** opinii o predyspozycjach i motywacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
 - **28** opinii pedagogicznych w ramach procedury kwalifikacyjnej.

g. Integracja rodzin zastępczych.

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 w powyższym zakresie został osiągnięty. Podjęto wiele działań zapewniających rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka integrację. Działania te miały na celu wymianę doświadczeń pomiędzy rodzicami zastępczymi, budowanie właściwych relacji między wychowankami, nawiązywanie nowych znajomości, kreowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego, a także aktywne spędzanie wolnego czasu poprzez kontakt z kulturą.

- Udział dzieci w różnorodnych formach życia kulturalno-rozrywkowego na terenie miasta Bydgoszczy. Łącznie pozyskano 325 biletów.

Tabela 10. Oferta kulturalno - rozrywkowa dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Miejsce	Oferta
Teatr Polski	· przedstawienie pt. „Pchła Szachrajka”, · przedstawienie pt. „Plastusiowy Pamiętnik”
Filharmonia Pomorska	· koncert pt. „Rozważnie i romantycznie”, · koncert pt. „Roztańczone ferie w Filharmonii”, · koncert pt. „Gwiazdka z sercem”, · festiwal pt. „Zakręcone Dni Muzyki”
Kino Helios	· seans filmowy pt. „Zwierzogród”
Kino Cinema City	· seans filmowy pt. „Jak zostać kotem?”
ZOO	· zwiedzanie ZOO- oferta skierowana do dzieci z niepełnosprawnością „Wieczór Marzeń”, · zwiedzanie ZOO z okazji Dnia Dziecka
Muzeum Wojsk Lądowych	· zwiedzanie muzeum

Źródło: Opracowanie własne

- Bał karnawałowy w świetlicy środowiskowej „Wodny Kraj”. Z tej formy integracji skorzystało: **4 dzieci** z opiekunami.
- „Topienie Marzanny”- zajęcia plastyczne dla dzieci z rodzin zastępczych. Dzieci wspólnie z opiekunami wykonały kukłę symbolizującą Zimę, którą wspólnie przywitały Wiosnę. W zajęciach uczestniczyło: **10 dzieci** z opiekunami.
- Festyn „Bądźmy Razem” zorganizowany z okazji Dnia Dziecka przez Caritas Diecezji Bydgoskiej w Myślicinku. **113** dzieci odebrało prezenty w postaci słodkości i napojów, dzięki współpracy Caritas z Fundacją „Wielka Rodzina”.
- Koncert dla młodzieży zorganizowany przez Fundację „Wielka Rodzina”, który odbył się w Hali Sportowo - Widowskiej „Łuczniczka”. W koncercie udział wzięło **23 dzieci**.
- Piknik – Gra Terenowa z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego i Dnia Dziecka dla Zawodowych Rodzin Zastępczych i Rodzinnych Domów Dziecka, który odbył się w Nadleśnictwie Łochowo. Udział wzięli opiekunowie zastępczy wraz z dziećmi i pracownicy Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Po zakończeniu gry terenowej uczestnicy imprezy spędzili wspólnie czas przy ognisku, skorzystali z przygotowanych przez pracowników form plastycznych i rozrywkowo -sportowych oraz poczęstunku.
- Zajęcia sportowe i zajęcia taneczne w siłowni Fit Max i w szkole tańca Dance Crew (zumba).
Łącznie udział wzięło **25 dzieci**.
- Kolonie letnie w ośrodku wypoczynkowym w Rzucewie, zorganizowane przez Firmę LUTUR. Z tej formy wsparcia skorzystało łącznie **13 dzieci**.
- Spotkanie Mikołajkowe i „Jaselka” wystawione przez pracowników Firmy „Orange”, zorganizowane dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Opiekunowie zastępczy w tym czasie wzięli udział w przedświątecznym spotkaniu z pedagogiem Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Łącznie w spotkaniu wzięło udział **30 dzieci**.
- Paczki świąteczne dla dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych przekazane przez Firmę „Cross Team Bydgoszcz”. Łącznie obdarowano upominkami **37 dzieci** z rodzinnej pieczy zastępczej.

- Spotkanie świąteczne dla osób pełniących funkcję Zawodowych Rodzin Zastępczych, prowadzących Rodzinne Domy Dziecka oraz Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu Rodzinnego, które odbyło się w świetlicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Toruńskiej 272 w Bydgoszczy. Spotkanie miało na celu integrację opiekunów zastępczych oraz pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Ilość rodzin uczestniczących w spotkaniu: 18.

Tabela 11. Rezultaty podjętych działań na rzecz instytucjonalnego systemu pieczy zastępczej.

CEL II – DOSKONALENIE INSTYTUCJONALNEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ			
LP	DZIAŁANIE	DOCELOWY WSKAŹNIK OCENY EFEKTYWNOŚCI PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	REZULTAT PODJĘTYCH DZIAŁAŃ
1	Utworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych – mieszkania usamodzielnienia:	üco najmniej 2 mieszkania w latach 2015-2017	ü utworzono jedno mieszkanie dla 14 dzieci

Źródło: Opracowanie własne

1. Utworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych- mieszkania usamodzielnienia:

Docelowy wskaźnik tego działania został zaplanowany do osiągnięcia na przestrzeni lat 2015-2017. W ramach doskonalenia instytucjonalnego systemu pieczy zastępczej w 2016 roku zostało zrealizowane:

- utworzono kolejną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego - mieszkanie usamodzielnienia z limitem 14 miejsc przy ul. Bora-Komorowskiego 59/19. Pierwsze dzieci zamieszkały w placówce z końcem stycznia 2016 roku.

W 2015 roku utworzono placówkę tego samego typu przy ul. Bora-Komorowskiego 22/1 z limitem 14 miejsc. Zatem docelowy wskaźnik zaplanowanych działań został już osiągnięty.

Tabela 12. Rezultaty podjętych działań na rzecz wsparcia wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia.

CEL III – WSPARCIE WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ W PROCESIE USAMODZIELNIENIA			
LP	DZIAŁANIE	DOCELOWY WSKAŹNIK OCENY EFEKTYWNOŚCI PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	REZULTAT PODJĘTYCH DZIAŁAŃ
1	Umożliwienie zamieszkania na czas określony w mieszkaniach chronionych	üco najmniej 3 mieszkania w latach 2015-2017	ümieszkania przewidziane do uruchomienia w 2017 roku
2	Objęcie opieką i wsparciem psychologiczno-pedagogicznym	üco najmniej 20 porad rocznie	ü10 porad psychologicznych

Źródło: Opracowanie własne

1. Umożliwienie zamieszkania na czas określony w mieszkaniach chronionych:

Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia zaplanowano między innymi poprzez utworzenie kolejnych mieszkań chronionych. Realizacja tego działania została zaplanowana na lata 2015-2017. W roku 2015 i 2016 nie pozyskano żadnego mieszkania chronionego. W związku z przesunięciem się terminu, mieszkania planowane są do uruchomienia w 2017 roku.

2. Objęcie opieką i wsparciem psychologiczno-pedagogicznym:

Wskaźnik podany w programie rozwoju pieczy zastępczej na rok 2016 nie został osiągnięty. Na konsultacje psychologiczne zgłosiło się 10 wychowanków w procesie usamodzielnienia.

PODSUMOWANIE

Reasumując, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2016 roku podejmował działania zawarte w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Bydgoszczy na lata 2015-2017.

W ramach realizacji określonych celów wykonywano różnorodne działania. Silną stroną realizacji Programu były organizowane szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze. Zgodnie z Programem

rodziny zastępcze mogły korzystać z różnych form wsparcia i integracji. Dzięki temu zadaniu rodziny zastępcze mogły uczestniczyć w różnego rodzaju imprezach organizowanych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jak i przez Miasto Bydgoszcz, które sprzyjały rozwojowi kulturalnemu i aktywnemu spędzaniu wolnego czasu.

Organizacja rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Bydgoszczy w dalszym ciągu ewaluuje. W 2016 roku nadrzędnym zadaniem był nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w szczególności zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej. Utworzono 2 zawodowe rodziny zastępcze oraz przekwalifikowano 1 zawodową rodzinę zastępczą w rodzinny dom dziecka. Niepokojącym jest fakt, iż wśród społeczności lokalnej występuje niskie zainteresowanie pełnieniem funkcji opiekuna zastępczego, co wskazuje na konieczność kontynuacji promowania rodzicielstwa zastępczego.

Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Bydgoszczy nadal stanowi priorytet w realizacji opracowanego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej. Celem prowadzonych działań jest zapewnianie opieki dzieciom, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w rodzinie naturalnej oraz minimalizowanie konieczności umieszczania dzieci w pieczy instytucjonalnej.

UZASADNIENIE

1. Przedmiot regulacji:

Przedmiotem regulacji jest przyjęcie przez Radę Miasta Bydgoszczy sprawozdania ze stopnia realizacji wyznaczonych kierunków działań wynikających z „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy na lata 2015-2017” za rok 2016.

2. Omówienie podstawy prawnej:

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) funkcje organów powiatu w miastach na prawach powiatu sprawuje rada miasta.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej prezydent wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W mieście Bydgoszczy zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. Konsultacje wymagane przepisami prawa:

Nie dotyczy. Uchwała nie wymaga konsultacji.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

Zgodnie z przyjętym programem, o którym mowa wyżej w ramach monitoringu programu, ocena stopnia realizacji poszczególnych zadań winna być dokonywana w formie rocznych sprawozdań przedkładanych Radzie Miasta Bydgoszczy. Sprawozdanie z realizacji zadań wynikających z „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy na lata 2015-2017” za rok 2016 zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

5. Ocena skutków regulacji:

Przyjęcie niniejszej uchwały nie wywołuje skutków finansowych.